

Lista priorytetowych programów Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej planowanych do finansowania w roku 2005

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dokonując wyboru przedsięwzięć do dofinansowania będzie przeznaczał środki przede wszystkim na dofinansowywanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem bezzwrotnych środków Unii Europejskiej, których wykonanie jest niezbędne do spełnienia wymagań określonych w dyrektywach Wspólnot Europejskich wdrożonych do prawa krajowego oraz w polityce ekologicznej państwa.

Dofinansowanie będzie służyło osiągnięciu przez Polskę efektów ekologicznych – stosownie do wyników negocjacji akcesyjnych w obszarze „środowisko” wraz z przyjętymi okresami przejściowymi a także wdrażaniu nowych uregulowań unijnych.

1. Ochrona wód przed zanieczyszczeniem

W ramach programu będą dofinansowywane między innymi zadania określone w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych i wynikające z wdrażania zapisanej w polskim prawie ramowej dyrektywie wodnej (dyrektywa 2000/60/EC z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej), oraz dyrektywach związanych:

- 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych
- 76/464/EWG z dnia 4 maja 1976 r. w sprawie zanieczyszczenia spowodowanego przez niektóre niebezpieczne substancje odprowadzane do środowiska wodnego Wspólnoty (wraz z dyrektywami „córkami” dotyczącymi substancji niebezpiecznych), z uwzględnieniem uzyskanych dla nich w Traktacie o Przystąpieniu do Unii Europejskiej okresów przejściowych.

W ramach programu finansowane będą zadania:

- Objęte „Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych”
 - a) dokumentacja techniczna przedsięwzięć,
 - b) oczyszczalnie,
 - c) kanalizacja,
- Oczyszczalnie i podczyszczalnie ścieków przemysłowych,
- Realizacja inwestycji koniecznych do optymalizacji gospodarki wodno-ściekowej, uzyskujących dofinansowanie ze środków unijnych.

2. Gospodarka wodna

Zadania programu koncentrują się na realizacji przedsięwzięć zmierzających do wdrożenia ramowej dyrektywy wodnej (dyrektywa 2000/60/EC z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej) a także dyrektywy 98/83/WE z dnia 3 listopada 1998 w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W ramach programu będą dofinansowywane przedsięwzięcia mające na celu zwiększenie i poprawę jakości zasobów wodnych oraz zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.

Zadania finansowane w ramach programu:

- Budowa szczególnie ważnych obiektów hydrotechnicznych – inwestycje wieloletnie, wskazane przez Ministra Środowiska,
- Budowa obiektów służących poprawie jakości wody do picia,
- Wspieranie proekologicznych form transportu w żegludze śródlądowej (poprzez Fundusz Żegludgi Śródlądowej),
- Wspieranie inwestycji ujętych w wojewódzkim programie małej retencji, realizowanych z udziałem środków finansowych właściwego wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- Przedsięwzięcia gospodarki wodnej otrzymujące wsparcie finansowe ze środków unijnych.

3. **Ochrona powierzchni ziemi i wód poprzez zapobieganie powstawaniu odpadów, ich zagospodarowanie oraz rekultywację terenów zdegradowanych**

W ramach programu będą dofinansowane zadania określone w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami oraz planach niższego szczebla (wojewódzkich, powiatowych, gminnych).

W ramach programu będą finansowane przedsięwzięcia niezbędne do wdrożenia następujących dyrektyw:

- 75/442/EWG z dnia 15 lipca 1975 r. w sprawie odpadów (tak zwana dyrektywa „ramowa”)
- 93/259/EWG z dnia 1 lutego 1993 r. w sprawie nadzoru i kontroli przesyłania odpadów.
- 94/31/WE z dnia 27 czerwca 1994 r. w sprawie odpadów niebezpiecznych.
- 94/62/WE z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie opakowań i materiałów opakowaniowych,
- 99/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów,
- 2000/76/WE z dnia 4 grudnia 2000 r. w sprawie spalania odpadów,
- z uwzględnieniem okresów przejściowych określonych w Traktacie o Przystąpieniu do Unii Europejskiej

Zadania finansowane w ramach programu:

- Rekultywacja terenów zdegradowanych przez wojsko i przemysł w tym bioremediację terenów zanieczyszczonych substancjami ropopochodnymi,
- Likwidacja nieczynnych składowisk odpadów niebezpiecznych,
- Zagospodarowanie odpadów komunalnych oraz komunalnych osadów ściekowych,
- Zagospodarowanie odpadów opakowaniowych i użytkowych,
- Zagospodarowanie i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych,

- Zagospodarowanie odpadów przemysłowych i odpadów z zakładów energetycznych oraz wprowadzanie technologii zmniejszających ilość wytwarzanych odpadów przez zakłady przemysłowe,
- Unieszkodliwianie odpadów powstających w wyniku eksploatacji środków transportu,
- Zagospodarowanie i unieszkodliwienie substancji zubożających warstwę ozonową.

4. **Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem poprzez zapobieganie i ograniczenie emisji zanieczyszczeń oraz oszczędzanie surowców i energii**

W ramach programu będą finansowane przedsięwzięcia niezbędne do wdrożenia następujących dyrektyw:

- *94/63/WE z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie kontroli emisji lotnych związków organicznych powstałych wskutek magazynowania paliwa i jego dystrybucji z terminali do stacji paliw,*
- *96/61/WE z dnia 24 września 1996 r. w sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli,*
- *1999/13/WE z dnia 13 marca 1999 r. w sprawie ograniczenia emisji lotnych związków organicznych ze stosowania rozpuszczalników w niektórych rodzajach działalności gospodarczej,*
- *1999/30/WE z dnia 22 kwietnia 1999 r. w sprawie wartości dopuszczalnych dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i tlenków azotu oraz pyłu i ołowiu w otaczającym powietrzu,*
- *99/32/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie redukcji zawartości siarki w paliwach płynnych,*
- *2001/80/WE z dnia 23 października 2001 r. w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych źródeł energetycznego spalania paliw,*

z uwzględnieniem okresów przejściowych określonych w Traktacie o Przystąpieniu do Unii Europejskiej.

Zadania finansowane w ramach programu:

- Ograniczanie zanieczyszczeń z dużych źródeł spalania paliw,
- Oszczędzanie surowców i energii,
- Poprawa jakości paliw i technologii silnikowych stosowanych w transporcie,
- Modernizacja źródeł i systemów ciepłowniczych,
- Wykorzystanie alternatywnych, przyjaznych środowisku źródeł energii,
- Ochrona przed promieniowaniem jonizującym,
- Modernizacja instalacji termicznego unieszkodliwiania odpadów (w kierunku obniżenia emisji zanieczyszczeń do powietrza),
- Ograniczanie emisji lotnych związków organicznych,
- Ograniczanie emisji odorów,
- Opracowywanie programów i planów ochrony powietrza.

5. Zastosowanie technologii zapewniających czystsza i energooszczędną produkcję

W ramach programu realizowane będą przedsięwzięcia uwzględniające modernizację stosowanych technologii zgodnie z wymogami najlepszych dostępnych technik .

W ramach programu preferowane będą zadania związane z wdrażaniem najlepszych dostępnych technik (BAT), w tym dyrektywy 96/61/WE z dnia 24 września 1996 r. w sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (IPPC).

Zadania finansowane w ramach programu:

- Inwestycje zmierzające do zmian surowcowych w realizowanych technologiach,
- Inwestycje zmierzające do ograniczenia powstawania u źródła strumienia odpadów stałych, ciekłych i gazowych,
- Inwestycje zmierzające do powtórnego wykorzystania odpadów w produkcji,
- Wspieranie działań inwestycyjnych w zakładach przemysłowych mających na celu ograniczenie hałasu i wibracji, energochłonności i zmniejszenia zużycia surowców,
- Wspieranie działań mających na celu wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego ISO 14001, EMAS i uzyskania certyfikatu Czystszej Produkcji w zakładach przemysłowych.

6. Zapobieganie i ograniczenie negatywnego oddziaływania hałasu i wibracji na środowisko

Program obejmuje zadania zmierzające do ograniczania hałasu przemysłowego i komunikacyjnego zgodnie z dyrektywą 2002/49/WE z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie oceny i zarządzania hałasem w środowisku oraz ograniczające wibracje.

Zadania finansowane w ramach programu:

- Opracowywanie map akustycznych wraz z planami działania,
- Budowa ekranów akustycznych,
- Inwestycje ograniczające wibracje.

7. Ochrona przyrody i krajobrazu

Celem dofinansowywania przedsięwzięć z zakresu ochrony przyrody i krajobrazu jest dążenie do zachowania gatunków, siedlisk przyrodniczych, ekosystemów i walorów krajobrazu, a także utrzymanie puli genowej, zgodnie z dyrektywami:

- *92/43/EWG o ochronie siedlisk przyrodniczych oraz dziko żyjącej fauny i flory*
- *79/409/EWG o ochronie dziko żyjących ptaków.*

Zadania finansowane w ramach programu:

- Zabiegi ochronne i renaturalizacyjne oraz działania łagodzące skutki antropopresji na obszarach uznanych za istotne do realizacji strategii ochrony przyrody i strategii ochrony różnorodności biologicznej,

- Ochrona w warunkach „in situ” i „ex situ” oraz rozmnażanie i rozprzestrzenianie objętych ochroną i zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt,
- Lokalne programy mające na celu uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej i eliminację niskiej emisji na obszarach uznanych za istotne do realizacji strategii ochrony przyrody i strategii ochrony różnorodności biologicznej,
- Działania służące zachowaniu cennych elementów przyrody oraz krajobrazu przez przywracanie walorów zabytkowym założeniom parkowym i pałacowo-ogrodowym,
- Rozwój bazy lokalowej służącej edukacji ekologicznej prowadzonej przez parki narodowe, leśne kompleksy promocyjne oraz wiodące placówki edukacyjne na obszarach planowanych do włączenia w sieć NATURA 2000.

8. **Zwiększenie lesistości kraju oraz ochrona zasobów leśnych**

W ramach programu dofinansowywane będą przedsięwzięcia zgodne z zasadami trwale zrównoważonego rozwoju, sformułowanymi w ustawie o lasach, Polityce Leśnej Państwa, a także innych programów operacyjnych wypracowanych w oparciu o ustalenia wynikające z Agendy 21 i Zasad Leśnych uchwalonych w 1992 roku przez Komisję Trwałego Rozwoju ONZ w Rio de Janeiro, Deklaracji Ministrów Leśnictwa w sprawie Ochrony Lasów Europejskich, a także rezolucji Rady Europy z 15 grudnia 1998 roku w sprawie „Strategii leśnej dla Unii Europejskiej”.

Zadania finansowane w ramach programu:

- Realizacja „Programu zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnych drzew leśnych w Polsce na lata 1991-2010”,
- Realizacja „Krajowego Programu Zwiększania Lesistości”,
- Przebudowa drzewostanów pozostających pod wpływem emisji przemysłowych, na terenach pokłeskowych, w leśnych kompleksach promocyjnych i w lasach doświadczalnych uczelni wyższych, kształcących kadry z zakresu leśnictwa oraz odnowienia pożarzysk i innych terenów pokłeskowych,
- Ochrona ekosystemów leśnych przed szkodami powodowanymi zarówno przez czynniki biotyczne, jak i abiotyczne,
- Modernizacja bazy szkółkarskiej w celu optymalizacji produkcji szkółkarskiej pod względem ilości, jakości i asortymentu materiału sadzeniowego,
- Realizacja kompleksowych programów restytucji i reintrodukcji gatunków drzew i krzewów leśnych oraz zwierząt.

9. **Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin i ich wzbogacania oraz ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko procesów likwidacji zakładów górniczych**

Zadania finansowane w ramach programu:

- Rekultywacja powierzchni ziemi na terenach zdegradowanych działalnością górnictwem,
- Wprowadzanie technologii ograniczających powstawanie odpadów w trakcie wydobywania i przeróbki surowców,

- Ochrona powierzchni ziemi przed skutkami eksploatacji podziemnej i otworowej między innymi poprzez podsadzanie i lokowanie odpadów mineralnych,
- Ujmowanie i uzdatnianie wód kopalnianych i wód zasolonych.

10. Finansowanie potrzeb geologii w zakresie poznania budowy geologicznej kraju oraz w zakresie gospodarki zasobami złóż kopalin i wód podziemnych

Zadania finansowane w ramach programu:

- Badania i prace geologiczne dla ochrony środowiska,
- Kartografia geologiczna, hydrogeologiczna i geośrodowiskowa,
- Dokumentowanie zasobów wód podziemnych oraz głównych zbiorników wód podziemnych,
- Rozpoznawanie możliwości wykorzystania energii geotermalnej oraz wód mineralnych i leczniczych,
- Regionalne badania budowy geologicznej kraju,
- Ocena perspektyw surowcowych kraju i gospodarka zasobami złóż kopalin.

11. Program Państwowego Monitoringu Środowiska

W ramach programu dofinansowywane będą zadania mające na celu doskonalenie funkcjonowania systemu Państwowego Monitoringu Środowiska.

Zadania finansowane w ramach programu:

- Realizacja kompleksowych programów badawczych, rozwojowych i wdrożeniowych służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej,
- Zakup aparatury kontrolno - pomiarowej dla wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska w celu uzyskania certyfikatu,
- Opracowywanie nowoczesnych metodyk badań, ocen i analiz stanu środowiska oraz ich wdrażanie przez programy pilotażowe,
- Zakup aparatury laboratoryjnej dla innych jednostek badawczo-naukowych wykonujących pomiary w ramach PMŚ,
- Tworzenie systemów informatycznych PMŚ.

12. Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków

Zadania finansowane w ramach programu:

- Przedsięwzięcia mające na celu zapobieganie występowaniu poważnych awarii oraz zdarzeń nadzwyczajnych z substancjami niebezpiecznymi, zgłoszone przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska ,
- Przedsięwzięcia dotyczące współdziałania w zakresie zwalczania zagrożeń dla środowiska, wskazane w Porozumieniu Ministrów Środowiska oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji,

- Realizacja zakupów sprzętu dla potrzeb Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej, Straży Leśnej i Państwowej Straży Rybackiej.

13. Kształtowanie ekologicznych postaw i zachowań społeczeństwa oraz profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska

Zadania finansowane w ramach programu:

- Wspieranie programów edukacyjnych realizowanych przez wiodące w regionie centra edukacji ekologicznej oraz ośrodki prowadzące edukację ekologiczną szczególnie istotną w skali kraju, w tym wyposażenie w sprzęt i pomoce dydaktyczne,
- Wspieranie realizacji programów edukacyjnych w zakresie aktywnej edukacji ekologicznej oraz w ramach kampanii informacyjno-promocyjnych,
- Wspieranie realizacji cyklicznych programów edukacyjnych telewizyjnych i radiowych emitowanych na antenie ogólnopolskiej,
- Wspieranie realizacji programów edukacyjnych poprzez produkcję pomocy dydaktycznych,
- Promocja zagadnień związanych z ochroną środowiska oraz wspomaganie programów edukacyjnych poprzez dofinansowywanie czasopism i wkładek ekologicznych,
- Wspieranie działalności informacyjno-edukacyjnej realizowanej z wykorzystaniem wortali i portali internetowych,
- Wspieranie działalności wydawniczej, wspomagającej edukację ekologiczną z zakresu zarządzania środowiskowego,
- Wspieranie różnych form doskonalenia trenerów edukacji ekologicznej,
- Wspieranie konferencji i seminariów o zasięgu krajowym, szczególnie istotnych dla realizacji polityki ekologicznej państwa,
- Wspieranie konkursów i przedsięwzięć upowszechniających wiedzę ekologiczną oraz wspieranie promocji przemysłu i sektora usług działających na rzecz ochrony środowiska podczas targów organizowanych poza granicami kraju,
- Wspieranie programów edukacyjnych realizowanych przez parki narodowe, parki krajobrazowe oraz leśne kompleksy promocyjne, w tym wyposażenie w sprzęt i pomoce dydaktyczne,
- Wspieranie działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej dzieci z obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska poprzez dofinansowanie wyjazdów profilaktycznych.

14. Wspieranie działalności badawczej, eksperckiej na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

W ramach programu będą finansowane opracowania, prace studialne i badawcze służące wspieraniu zarządzania środowiskiem oraz zadania finansowane przez Ministra Środowiska ze środków funduszu Phare, w celu uzupełnienia środkami krajowymi.

15. Wspieranie działalności pozarządowych organizacji ekologicznych

W ramach programu dofinansowywane będą zadania mające na celu wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz poprawy stanu środowiska oraz kształtowania świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej będzie również finansował:

1. Wspieranie opracowania dokumentacji niezbędnej do przygotowania wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć z bezzwrotnych środków Unii Europejskiej.
2. We współpracy z bankami poprzez linie kredytowe:
 - budowę małych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków,
 - budowę kanalizacji sanitarnej,
 - zagospodarowanie odpadów,
 - ograniczenie emisji spalin poprzez dostosowanie silników wysokoprężnych do paliwa gazowego lub wymiany silników na mniej emisyjne w komunikacji zbiorowej,
 - inwestycje w zakresie odnawialnych źródeł energii,
 - usuwanie wyrobów zawierających azbest,
 - budowę ścieżek rowerowych,
 - ograniczenie hałasu,
 - termomodernizację,
 - czystsza produkcję,
 - uszczelnianie i hermetyzacja przeładunku i dystrybucji paliw,
 - inwestycje służące ograniczeniu zużycia energii elektrycznej,
 - systemów ciepłowniczych,
 - budowę lub modernizację stacji uzdatniania wody.